

Moneta moderna gaztetxoei azaldua

(josebafelix@outlook.es)

Liburua italieraz

Itzultzailea: joseba felix tobar-arbulu

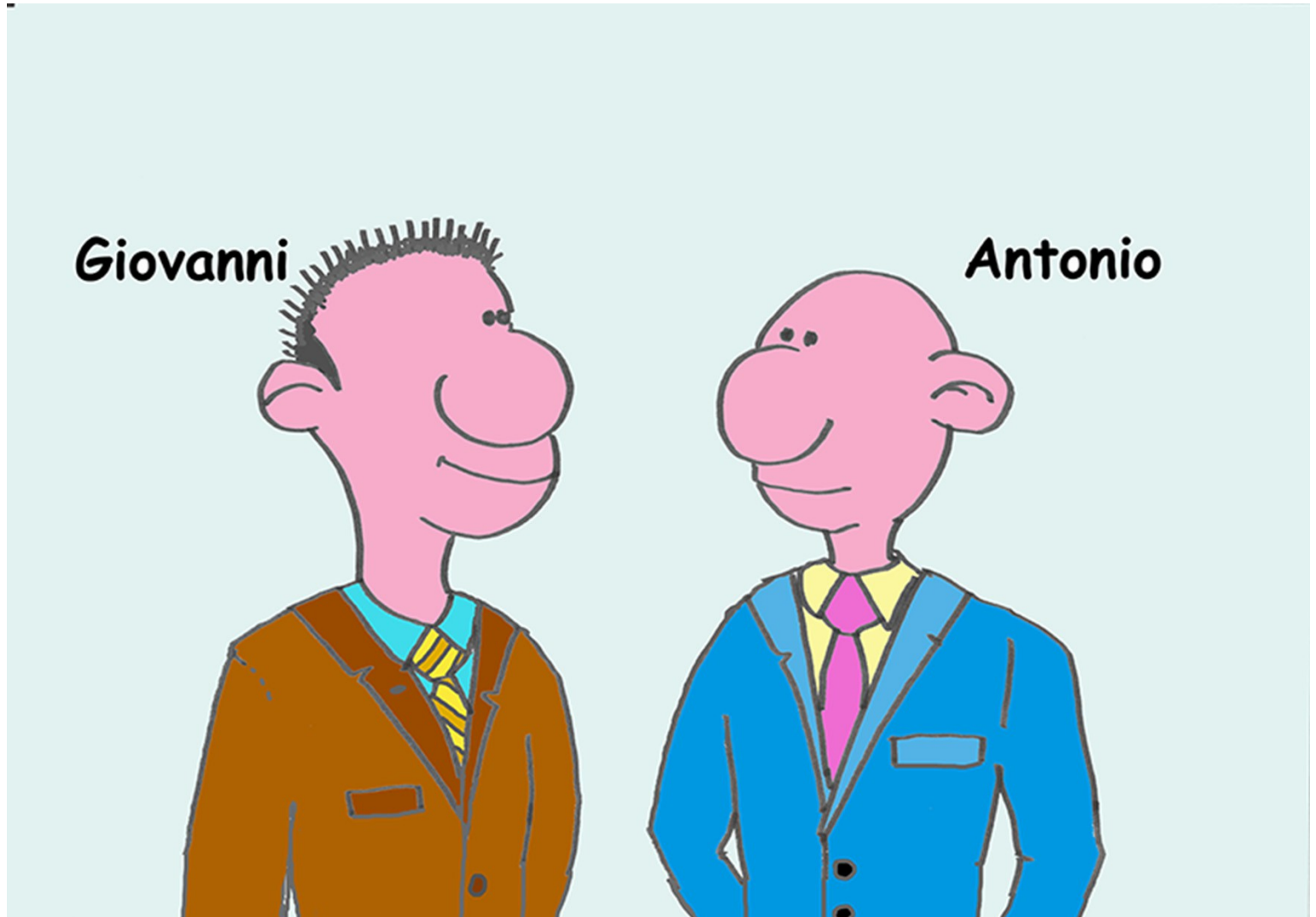
STEFANO SANNA

LA MONETA MODERNA SPIEGATA AI RAGAZZI

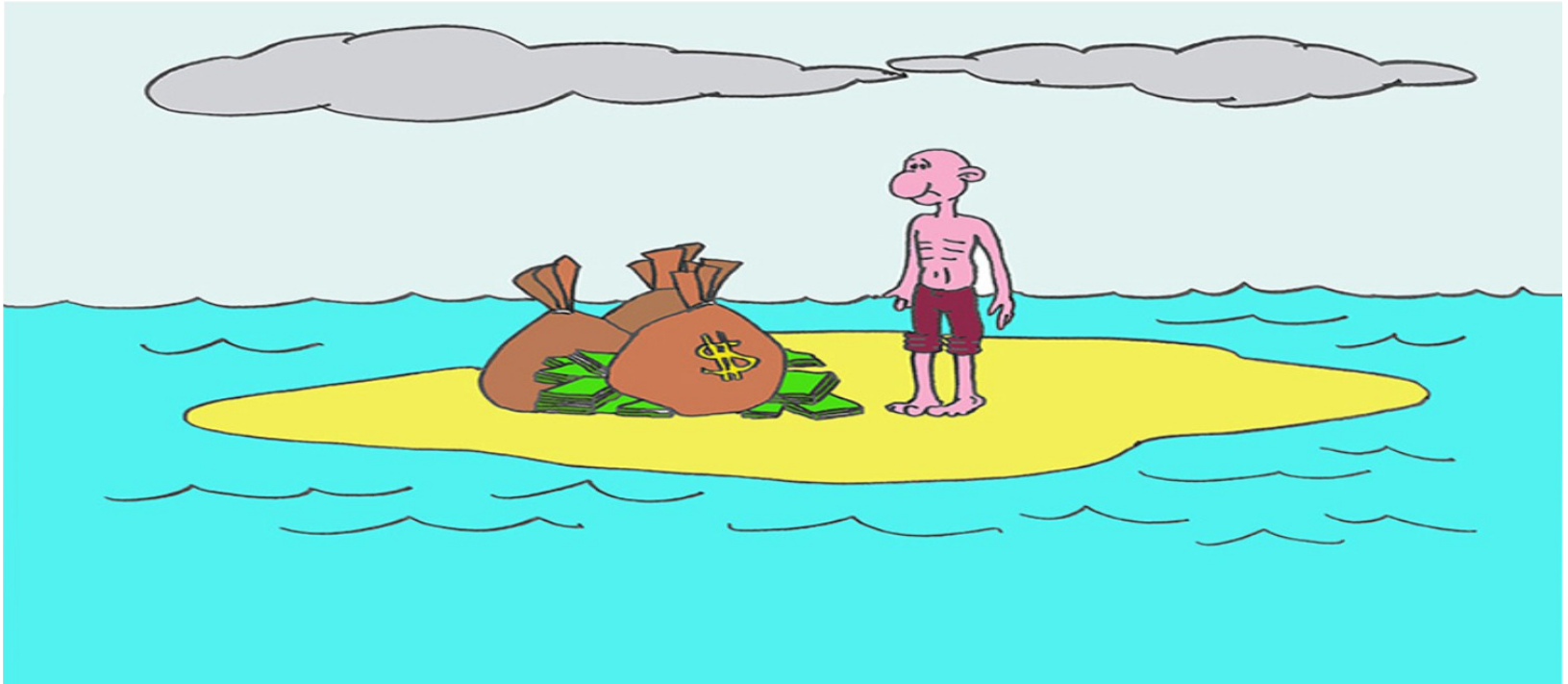

edizioni arianna

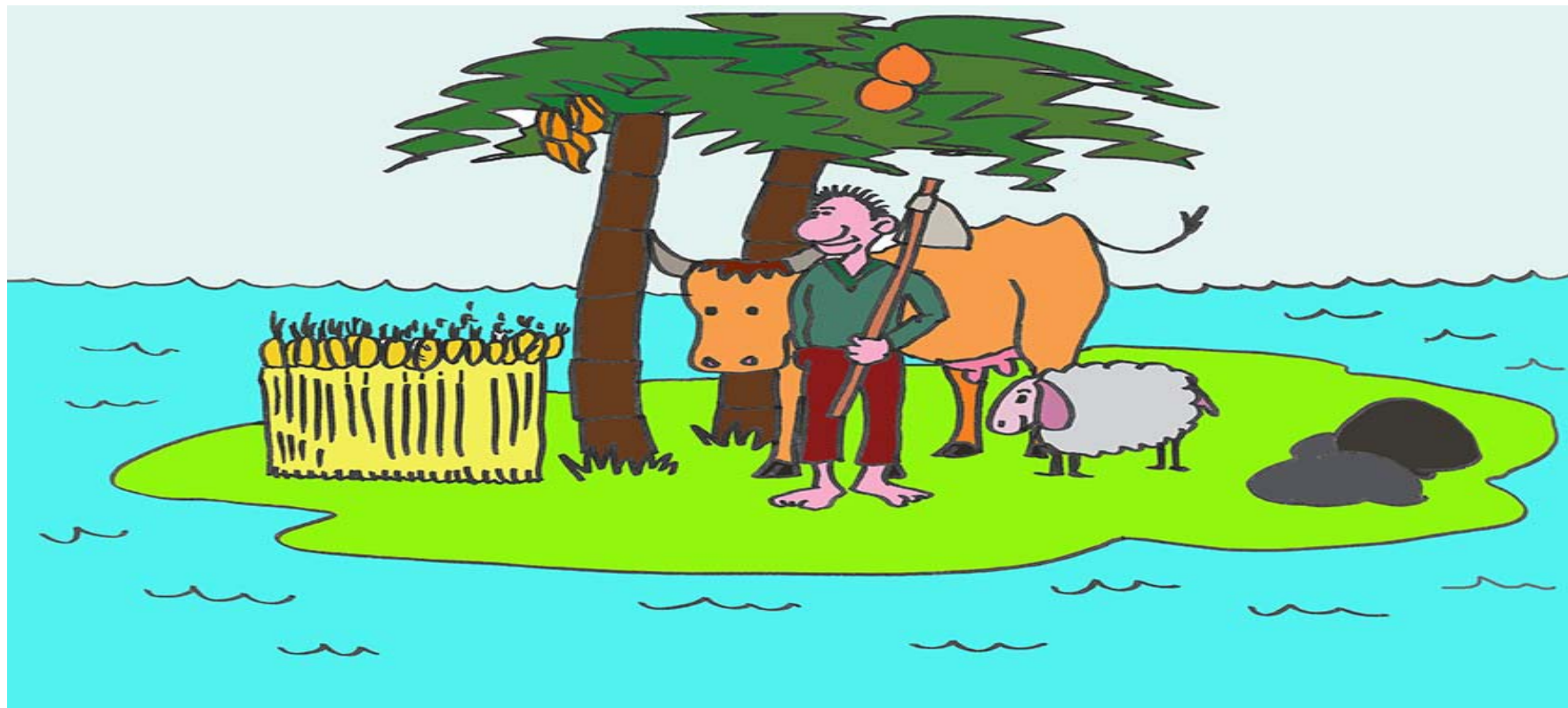
Dirua al da aberastasuna? Diruak du benetako balioa? Ala diruaren balioa gauden lekuaren arabera aldatzen da?

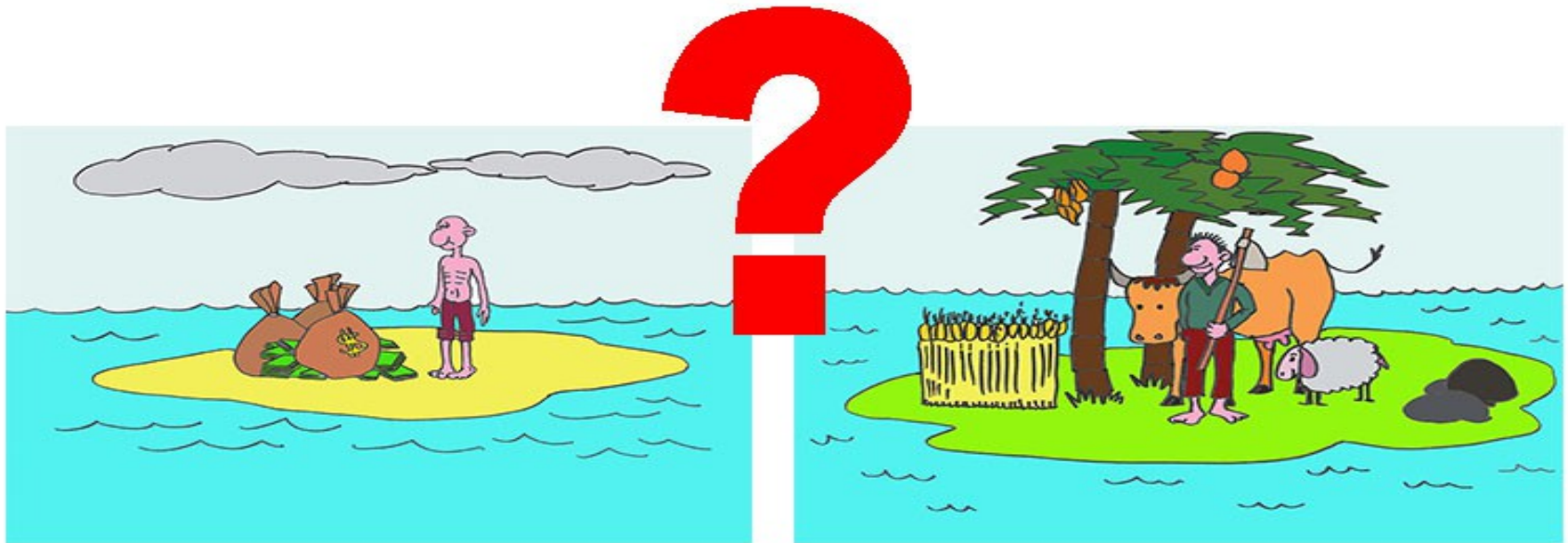
Antoniok diru asko dauka,
baina ez dirudi pozik

Giovannik ez dauka zentimo bakar bat ere.
Giovannik lurra landu behar du, eta animaliak zaindu. Horrela zuhaitzetako frutak jan
eta animalien esnea edan ahal izango du.

Nor da aberatsagoa?

Chi è più ricco?

Ezin dugu dirua jan. Fruta, berriz, jan dezakegu.
Horrek esan nahi du janariak balio erreala duela, diruak berezko baliorik ez duen bezala.

Aberastasuna lurreko produktuetatik dator, animalietatik, lurra lantzeko eta animaliak hazteko beharrezkoa den lanetik eta lan egiteko sortzen ditugun tresnetatik.

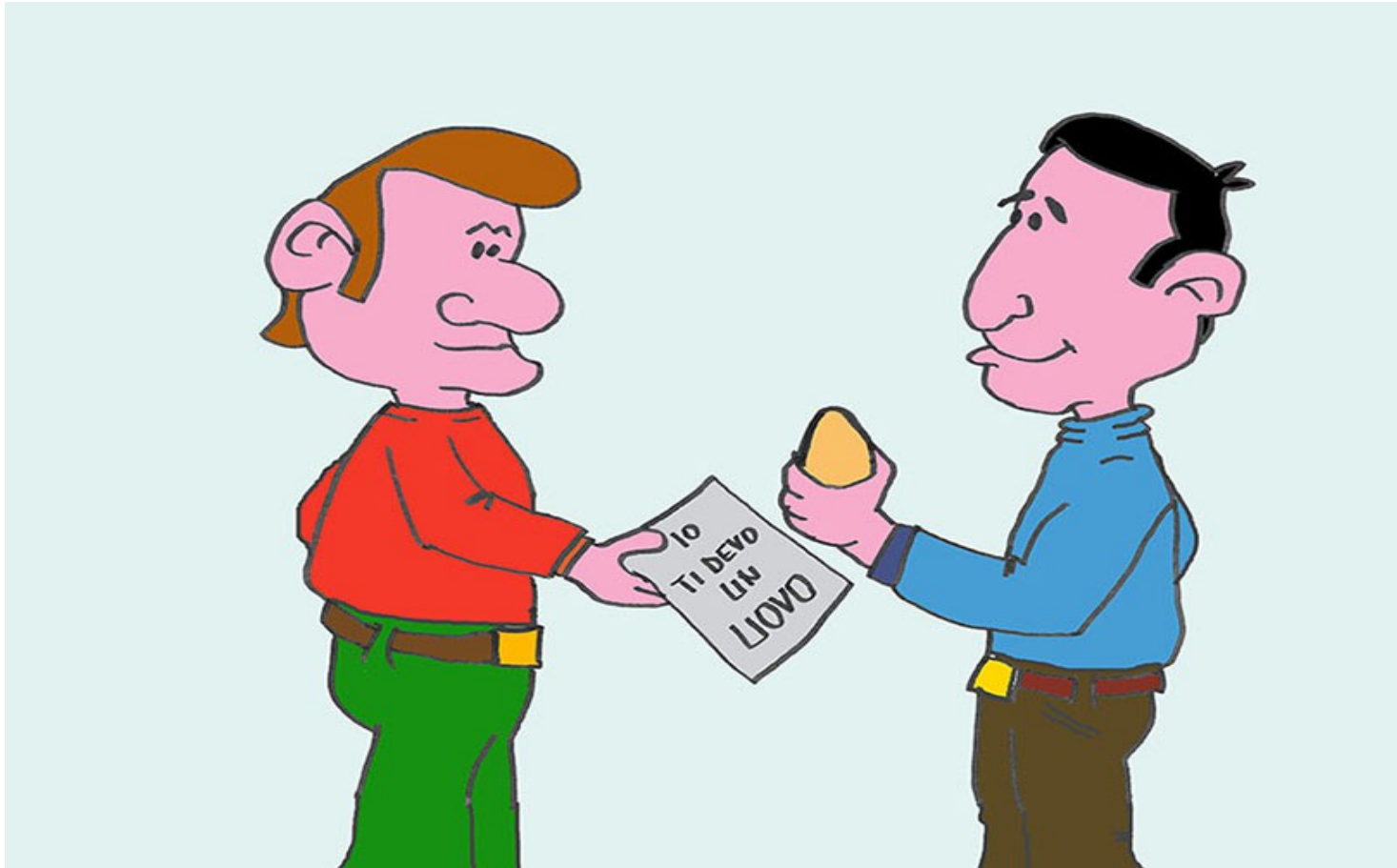

Zer da dirua eta zertarako balio du? Bi pertsonaren arteko *itun* bat da. Akordio bat. Pertsona bakar batek uharte batean ez dauka inongo beharrik paper zati batek moneta gisa balio duela esateko, ezin izango baitu inorekin trukatu.

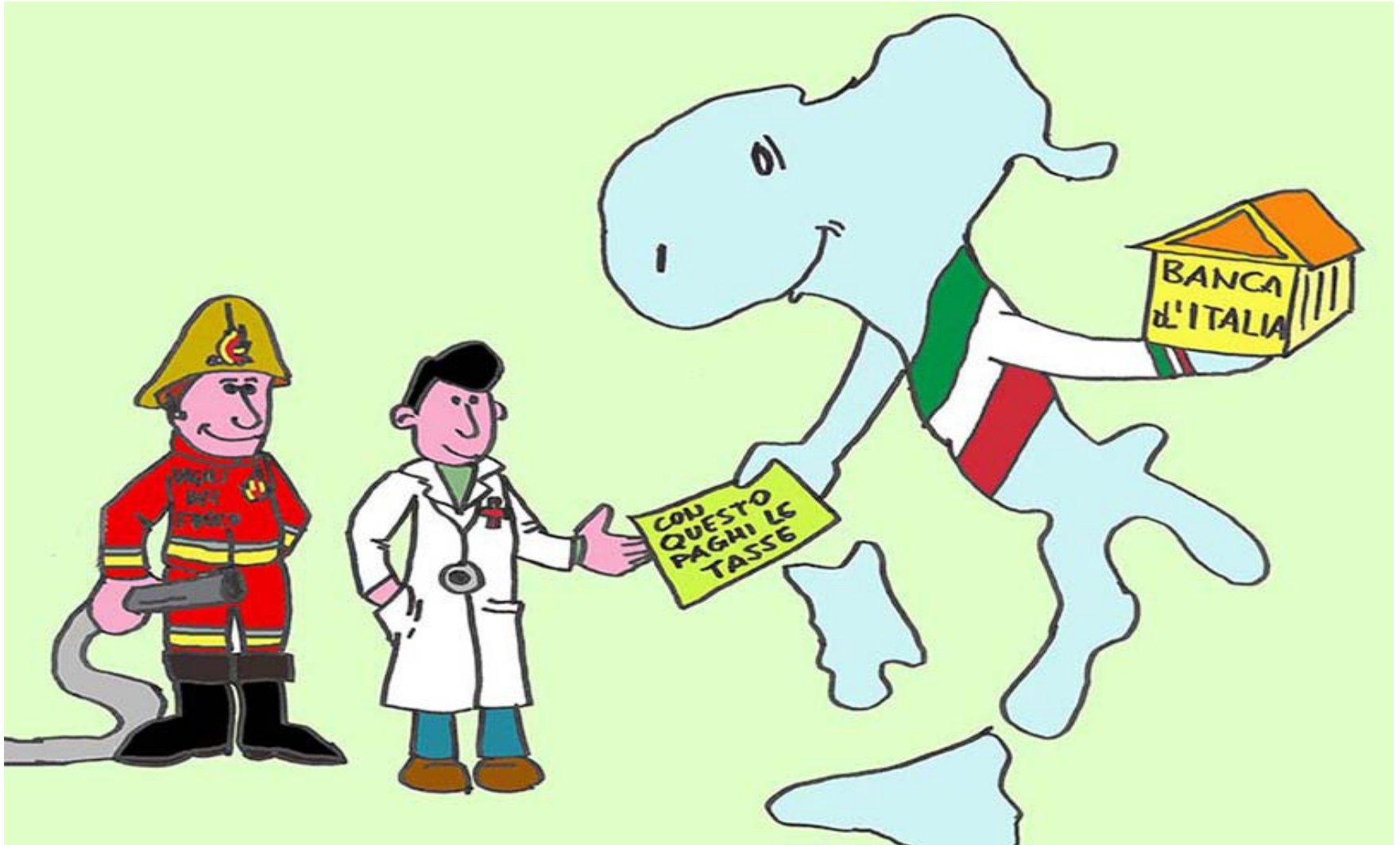
Gigik Bepperi arrautza bat ematen dio maileguan. Beppek Gigiri arrautza itzuliko diola ziurtatzeko paper zati batean honakoa idazten du: arrautza bat *zor dizut*. Paper zati hori *diru* bilakatu da

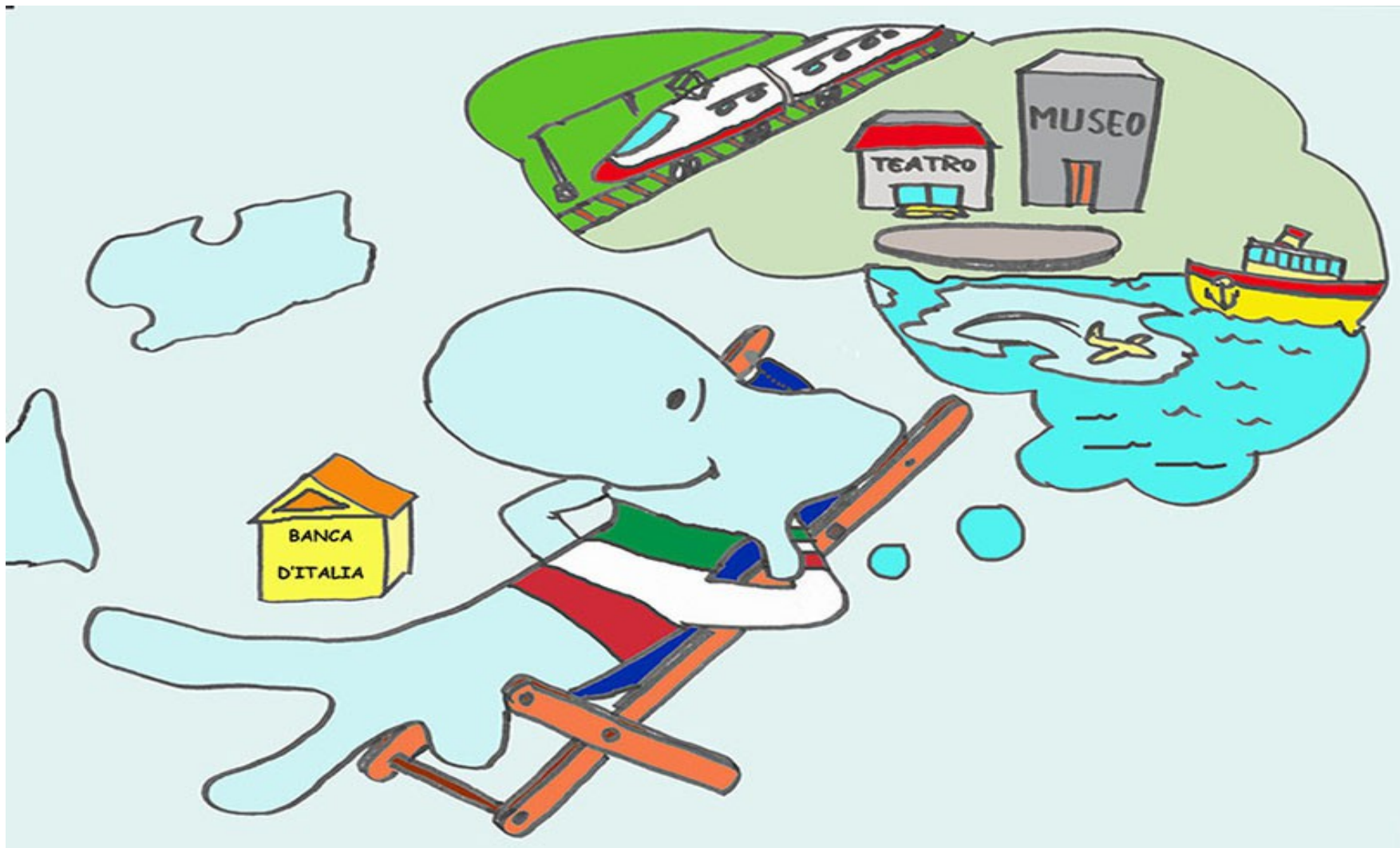
Dirua itun bat da, gutxienez bi pertsonaren arteko akordio bat.
Erabaki dezakete beren *lana* trukatzea dirua izatea erabaki duten paper zatiekin
neurtuz.

Estatuak erabakitzen du zein diru erabili, zer nolako paper zatiak diren diru gisa erabil daitezkeenak. Pertsona bat baino boteretsuagoa eta handiagoa delako, Estatuak aukeratzen du diru gisa erabiliko den paper zatia, eta erabakitzen du ere nola deitu behar den.

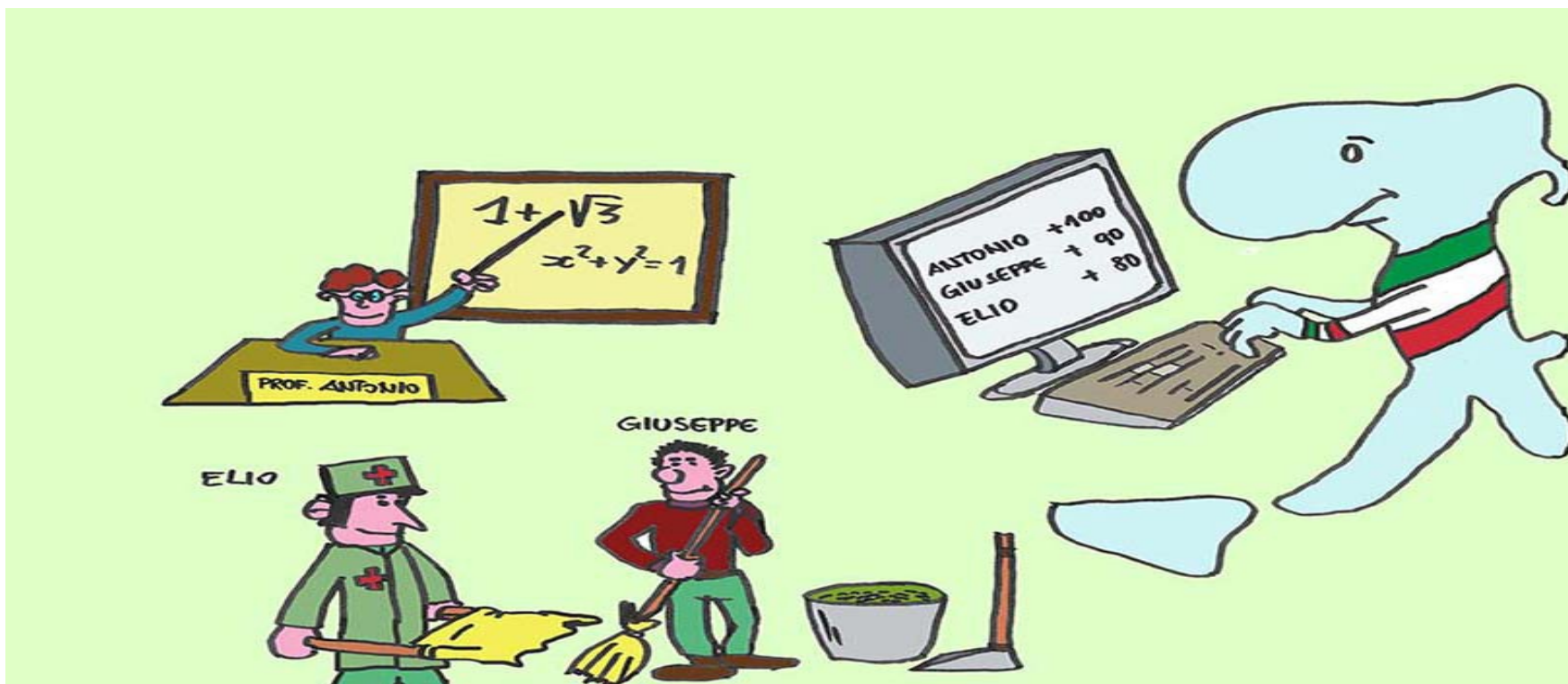
Estatuak pertsonen lana behar du komunitaterako produktu eta zerbitzu baliagarriak eskaintzeko. Estatuak horrela esaten die pertsonari: urtero itzuli behar dizkidazue nik diru deitu ditudan paper zati batzuk, niretzat egiten duzuen lana ordaintzeko eman dizkizuedanak. Estatuak paper zati horien balioa erabakitzen du.

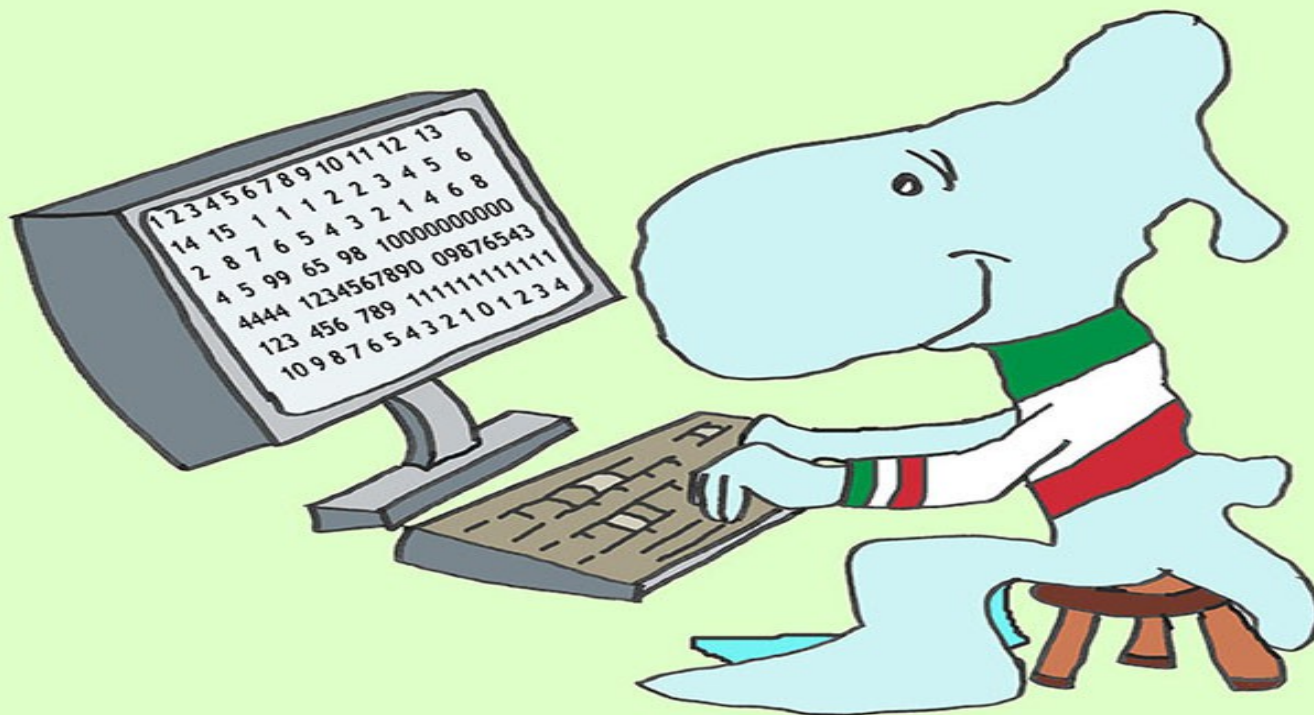
Estatuak erabakitzen du paper zati batek zure lanaren ordu bat balio duela. Hiritarrek estatuari itzuli behar dioten diruari *zerga* deitzen zaio. Estatuak hauxe esaten du: zergak ordaintzen ez badizkidazu, zigortuko zaitut: zure etxearen zati bat kenduko dizut, edo zure autoaren zati bat. Zergak ordaintzeko Estatuak erabakitzen dituen paper zatiak lortu behar dituzte ezinbestean herritarrek.

Estatuak, paper zatiak erabili gabe, ordenagailu batean izan dezake gastatzen duen diruaren kontua. Soldata bat ordaintzeko langilearen kontuari zenbakiak gehitzen dizkio. Langileak zergak ordaindu behar dituenean, aldiz, Estatuak kontutik zenbaki batzuk kentzen dizkio. Horrela, maisuek, medikuek eta abarrek beren etxeko ordenagailuan ikus dezakete zenbat diru geratzen zaien.

Estatuaren ordenagailuko zenbakiak ezin dira bukatu berarentzat lan egiteko pertsonak dauden bitartean, eta herritarrentzat gauza baliagarriak egiteko beharra dagoen bitartean. Guztiek zergak ordain ditzakete alde zuzenik Estatutik dirua kobratu dutelako. Lehendabizi Estatuak pertsonari ordaintzen die, eta, ondotik, pertsona horiek Estatuari diruaren zati bat itzultzen diote zergen bitartez.

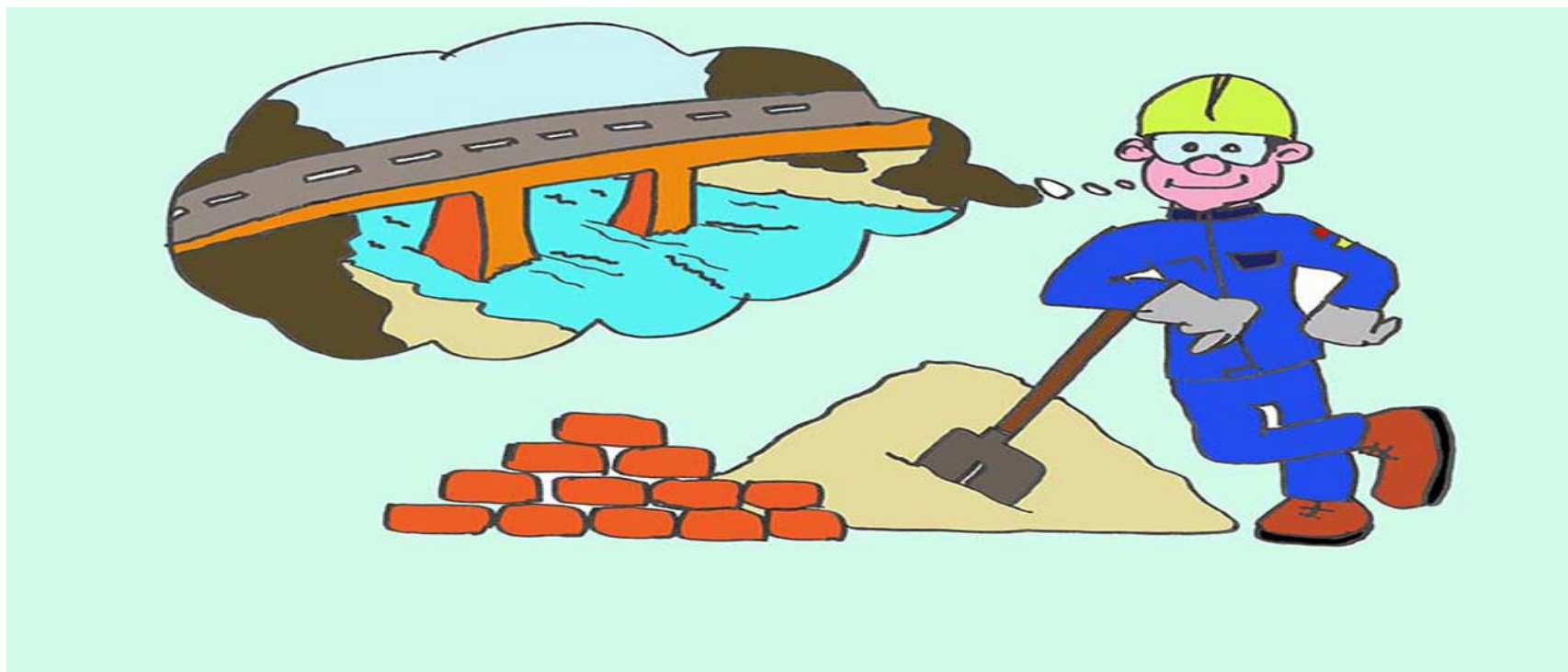
Estatuak diru gehiago gastatzen duenean herritarrek zergen bidez itzultzen diotena baino, Estatuak *defizita* daukala esaten dugu. Estatuak defizita daukanean, hiritarrek diru gehiago irabazten dute zergak ordaintzeko gastatzen dutena baino, eta diru zati bat gorde dezakete. Estatuak gastatutako eta hiritarrek zergak ordaintzeko ez erabilitako dirua *aurrezki* bilakatzen da. Guztiek aurreztu dezaten beharrezkoa da Estatuak defizita edukitzea.

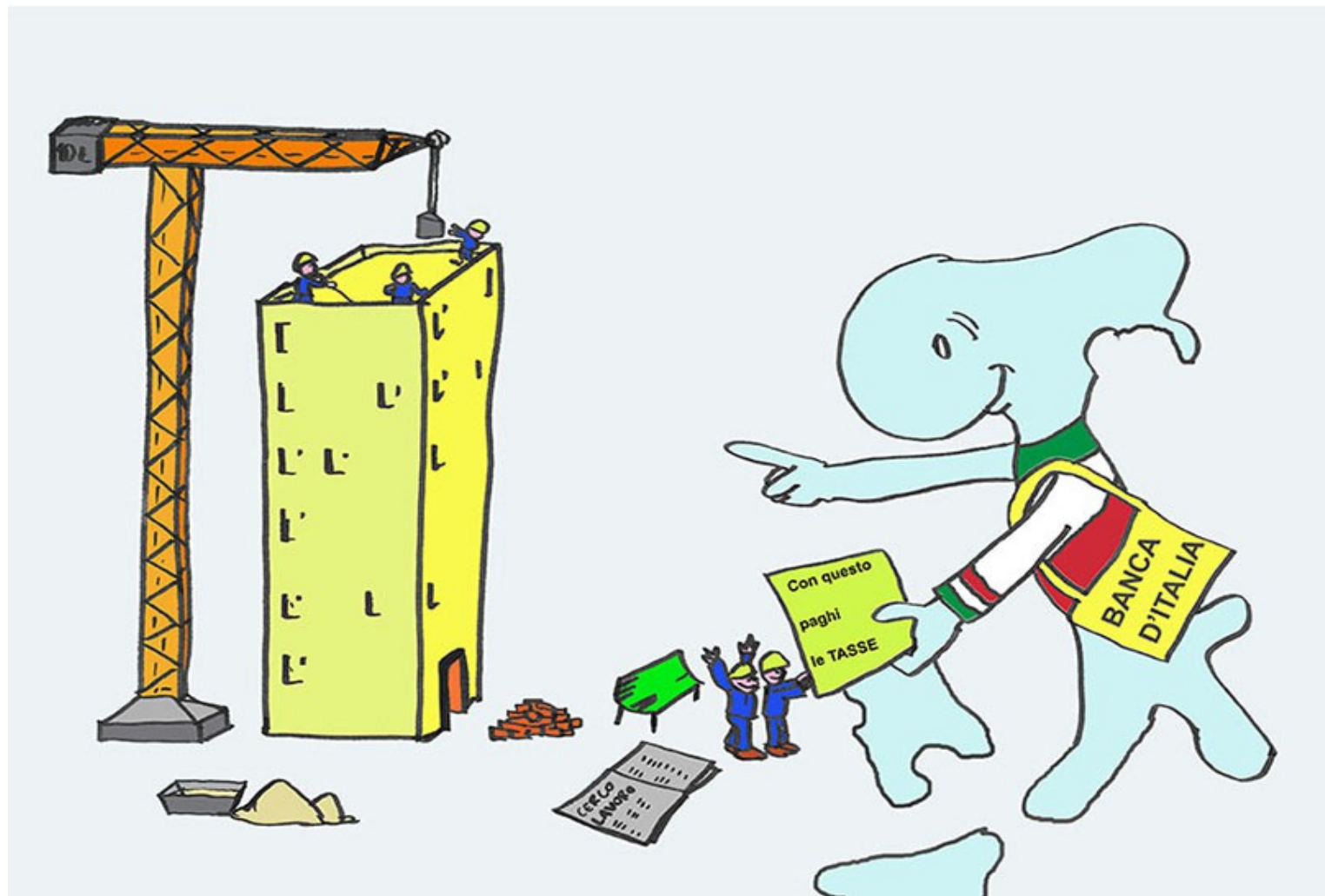
Diruak eta bitek lana eta lanak sortzen dituen gauzak neurtzen dituzte; dirua eta bitek aberastasuna neurtzen dute. Estatu batek zubi bat eraiki nahi badu, ez du inoiz egingo diruarekin, hau da, ezin du billeteak eta txanponak elkarrekin jarri autoak eta pertsonak igaro daitezen ibaiaren alde batetik bestera.

Zubi bat eraikitzeko Estatuak langileak, ingeniariak eta zementu, burdin eta adreilu saltzaileak behar ditu. Hori ordaintzeko bere konputagailuan langileen eta ingeniarien soldatak ordaintzeko dirua idatziko du, baina zementu, burdin eta adreiluen hornitzaileei ordaindutako dirua ere.

Estatua, bere monetaren bidez, gai da aberastasuna sortzeko pertsonen lanaren bitartez. Estatuak aberastasuna sortzen du pertsonak eskaintzen dituzten zerbitzuen bidez. Hori da Estatu batek duen aberastasun erreala.

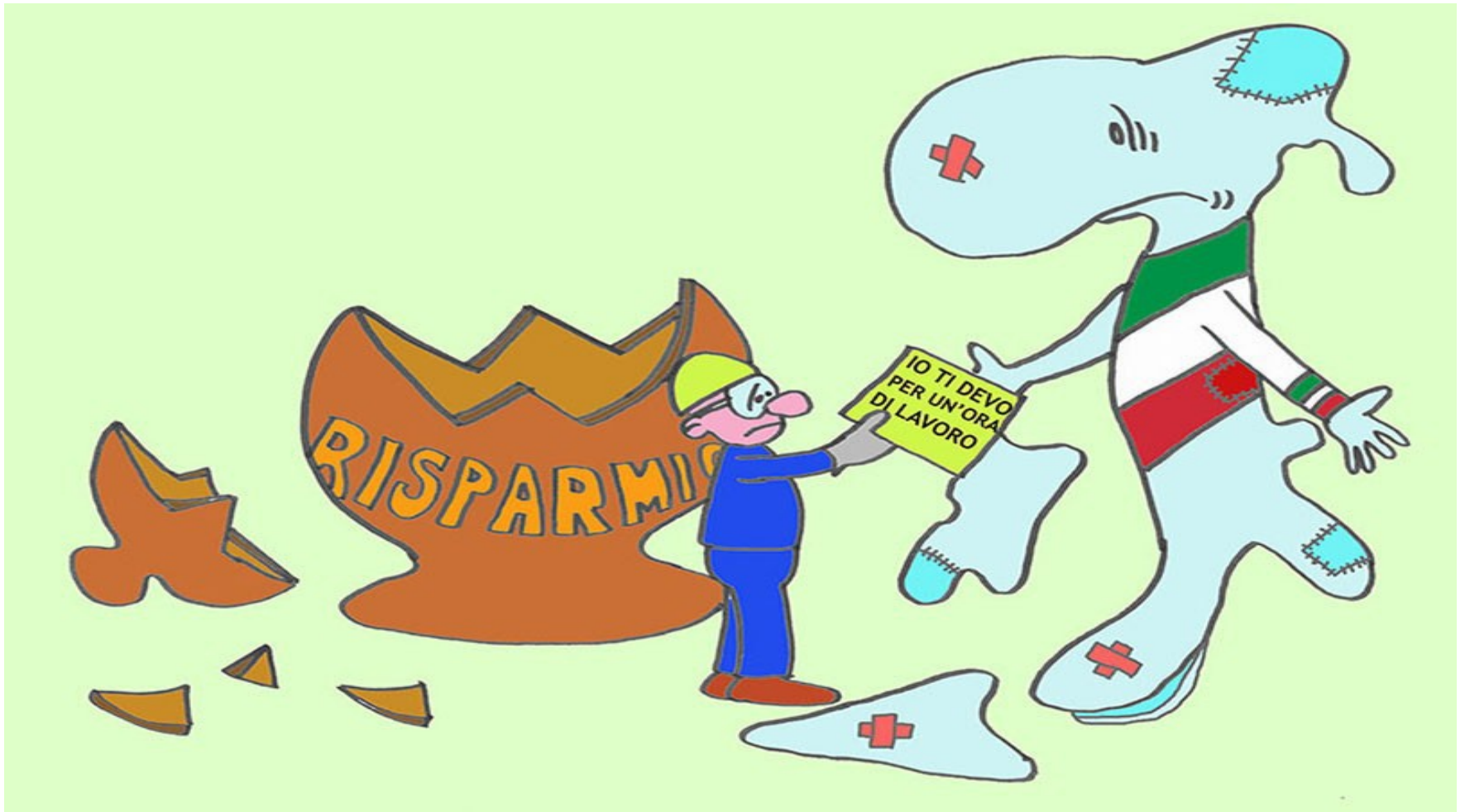
Tarteka, zure etorkizunaz arduratzen ez diren jaun boterezaleek Estatuari dirua sortzeko aukera kentzen diote. Badakite dirua sortzeko inongo aukerarik ez duen Estatuan haiek direla jaun eta jabe. Estatuak zergak ezartzen ditu, baina *ezin* du sortu zerga horiek ordaintzeko behar den dirua. Horrelako Estatu batek *ezin* die guztiei lana eman, eta ezin du etorkizuna eraiki.

Jaun horiek erabakitzen dute Estatuak beren lagunei dirua maileguan eskatu behar diela. Lagunak *merkatuak* deitzen dira. Lehen, Estatuak gastatu egiten zuen lehendabizi, eta ondotik zergak biltzen zituen. Orain, lehendabizi zergak bildu behar ditu eta soilik ondotik gastatu dezake. Merkatuei dirua maileguan eskatu behar die, eta kosta ahala kosta dirua itzuli interesak gehituz.

Estatua egoera txarrean dago: maileguan hartzen duen diru guztia itzuli behar du, eta gehiago ere bai, merkatuek irabaziak nahi dituztelako. Orain, merkatuei eskatu eta itzuli behar dienean, Estatuak ezin du zergekin biltzen duena baino gehiago gastatu. Diru guztia zergak ordaintzeko behar duenez, hiritarrek ezin dute aurreztu; ez dute diru gehiagorik beren itsulapikoetan sartzeko.

Oso garrantzitsua da jakitea zer den dirua eta nola sortzen duen Estatuak. Estatu batek dirua sortzen duenean eta herritarren alde gastatzen duenean, guztiok goza dezakegu gure lanarekin sorturiko zerbitzu eta produktuez: ospitaleak, eskolak, kaleen garbitasuna, museoak eta abar.

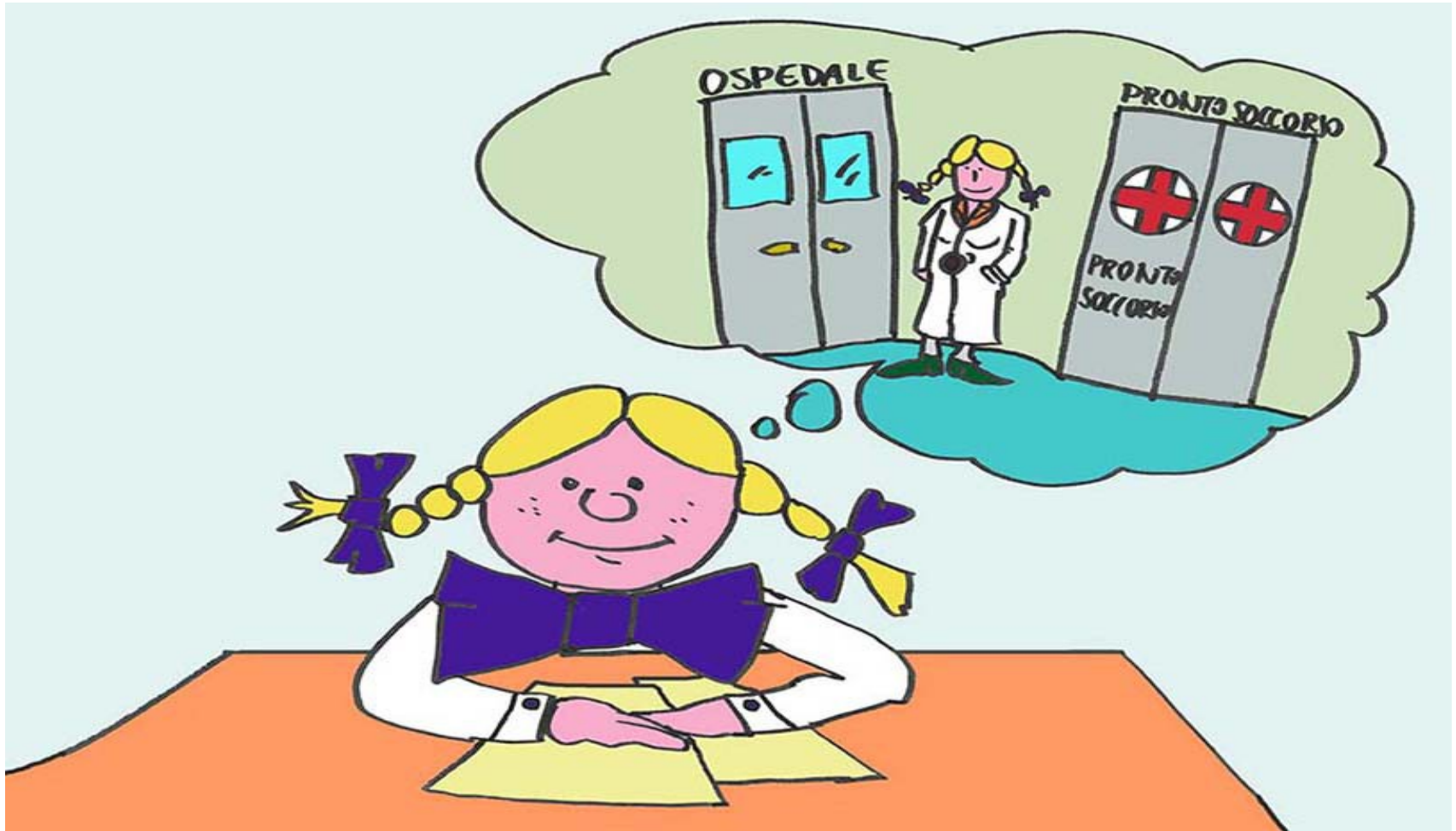

Estatuak lan egiten dutenen segurtasunean inbertitzea erabaki dezake, eta dirua sortu guztiei erakusteko nola egin behar den lan inongo arriskurik eta galbiderik gabe. Zure bizitzan gauza asko hobetuko lirateke baldin eta Estatuak erabakiko balu gauza horiek eraikitzea. Beraz, zer behar duzue zuen etorkizunerako? Gauzak egiten dakiten duten pertsona guztiek lan egin dezaten. Gauza onuragarriak egiten ikasi behar duzue. Horretarako, gauza horiek irakasteko eskolak eraiki behar dira. Eta nork irakatsi egotea.

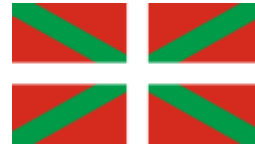
Heldua zarenean, zerbitzuak beharko dituzu, ongi egoteko gauzak, bizitzeko leku seguru eta garbi bat. Hori lortzeko Estatuak bere ordenagailuetan pertsona guztiek zure etorkizunerako egin dezaketen lana neurtzeko behar diren bitak idatziko ditu. Estatuak dirua sortu behar du, eta zure etorkizuna hobetzeko erabili. Horrela bakarrik izango zara aske helduaroan.

Testuaren eta irudien autorea Stefano Sanna da, *Rete MMT*ko talde ekonomikoko kidea. Ekitaldi publiko askotan DTM azaltzeaz gain, bigarren hezkuntzako eskola batzuetan aritu da ikasleei DTM azaltzen. Testuen orrazketak Warren B. Moslerenak —*Politika ekonomikoaren zazpi gezur inozo nagusiak* liburuaren egilea eta *Diru Teoria Modernoaren* sortzailea— dira.

Gehigarria: Euskal Herria

Gehigarria: Diru Teoria Modernoa

Diru Teoria Modernoa hasiberrientzat:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2014/01/21/diru-teoria-modernoa-hasiberrientzat-3>

UEUren elkarrizketa Joseba Felix Tobar-Arbuluri:

“Krisian gaude, eta krisia nahita sortu dute. Baina, krisiak badauka irtenbiderik”

<http://www.unibertsitatea.net/otarrea/gizarte-zientziak/ekonomia/ueuren-elkarrizketa-joseba-felix-tobar-arbuluri>

Lira versus euroa

EBZ-k nazioarteko banku handiei euroak eskaintzen dizkie interes-tasa oso baxuan

Gero nazioarteko bankuek estatuari euroak maileguz ematen dizkiote interes altuagoan

STATO CON MONETA SOVRANA (LIRA)

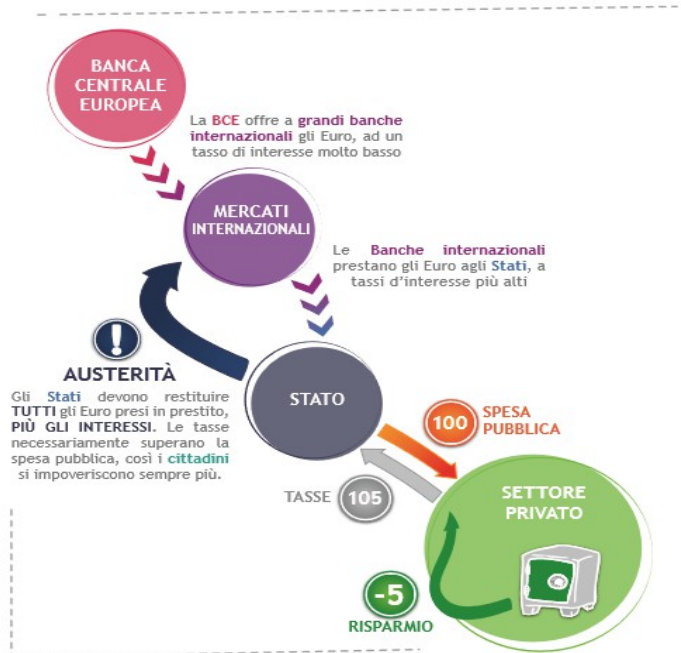
L'acqua al campo, i soldi all'economia, possono essere dati solo dallo Stato a moneta sovrana, che **EMETTE NUOVA MONETA, SPENDENDOLA.**

Il **DEFICIT** se denominato in una moneta che lo Stato emette è solo una scrittura contabile. È lo Stato che emette la sua moneta e non può dunque rimanerne senza soldi.

STATO CON MONETA NON SOVRANA (EURO)

Lo Stato non può più dare al campo l'acqua che necessita: deve chiedere in prestito **TUTTI** i soldi che spende e **DEVE RESTITUIRLI CON GLI INTERESSI!**
Se non li ottiene, il campo rimane senz'acqua.

Lo Stato deve pensare a fare cassa: non emettendo la moneta può rimanere senza soldi ed è costretto ad adottare misure di **AUSTERITÀ.**

MILA ESKER!

To know or not to know, that's the question!

Jakin ala ez jakin, horra hor arazoa!

Ad Majorem Vasconum Libertatem

(donejurgi)